

TRI PAKLENE ISPOVESTI

Trnokop

Veoma rano počinješ da sanjaš oči. Najzad se one i pojave pred tobom. Svelucaju u tesnoj granitnoj jami samoće tako da ti se od teške bleštave crnine učini da si pronašao kameni uglj. Zarlo sam nokte prema crnim loptama gorenja i čulo dodira mi u vrhovima prstiju uz nešnosne i oštre bolove sagori...

Tada još nisam shvatao šta znači ostati bez čula dodira. Ali nesreća koja me od tih dana prati, najneljudskija nesreća uverila me je u neophodnost tog izvanredno važnog čula. Jer otada sam postao grubijan koji bezobzirno dotiče druge ljude a i ne oseća koliko im bol nanosi.

Kako se moglo pobeći od tih crnih očiju? Ko to zna? Grčila se u licu, stenjala od užasa i odmah zatim počinjala da se smeje. To je put ka površini zemlje, ka najgušćoj šumi na svetu, ka džinovskim borovnicama, ka podizanju kamena sa dna potoka, ka zverima, ka divljim zverima. Setio sam se najčudnijih njenih uzdaha sladostrašća i samozaborava, ja koji sam navukao zastor nemira na oči, crveni zastor lutanja i bekstva u cikličnom pokušaju da pobećem odande gde se vraćam, odakle sam pošao i odakle bežim želeći da ne želim...

Setio sam se i zar je onda čudno o dobri i blagonakloni čoveče koji se često maskiraš hladnoćom... zar je onda čudno što sam mogao tako užasno ogoljen i lišen etičkog kriterija da segnem rukom želje... Zar sam mogao a da ne pružim ka najcrnjem kamenu na svetu, ka lapisu od koga žvalave usta i srce se razgoreva, zar sam mogao a da ne pružim nokte duže...

A svi mi imamo na duši nokte... to je najjužasnija činjenica od koje sam došao za vreme svoga rivenja pod zemljom u rudniku mladosti... u trnokopu duše...

Sagoreo sam od užasa... od srama... i nikada onako tamna neće doći potpora mi iz snova... možda zaista nikada...

II

Još samo topli čelik da padne s neba pa će nastati mir

(šuma, na obali vode u noći)

Palaca jezikom mrtva močvara iza naših ledja, zariva nam se do grla (a ljudi, živi ljudi — to smo mi — naduli smo se pod gustom vodom, i usnom se raskidanom na udice okrutnosti okačimo. Na meso se zakačimo od korenja i oko nam nije ništa drugo do lokvanj sluzav i požuteo. Grozne krastave žabe zelene se na lokvanju, a reći ću vam na čemu — na našem oku požuteo od starenja).

Poplavi krljuč vode, igračica na vetru, noseći crno runo broda, hvatajući ga za noge pomodrelim perajima, stežući drhtavo telo ladje (To mrtav je brod od avefi sazdan — gle — kako okom smotri visoko do šljuke taj umrli polip taj gorenjak mrtav a drhti, dršće i previja se u grčevima vode, pomodrele vode. A mora, ja znam da mora prokleta da se uvija iako je preklan, jer dotiču ga ruke modre i žvalave, ruke pihtijave i sluzave, ruke mrtve od riba i od kosti, od skota i blata).

U šumi su mrtvi vojnici (a noge im se bele). Mrtvi ljudi u šumi nestaće za koji trenutak jer evo ide voda, evo je ide, gle — već zloguko udara u korenje mrtvih ljudi, već obara stabla zelena od muke, morena od sviske. Sagoreva koru od pepela kose u stoletnih duba; a ja ću vam opef reći da to su mrtvi vojnici — cela šuma koja tone u reku, u potmule dubine. Leže neki presamičeni, prepovoljjeni, a neki stoje, još stoje i govore mrtvi vojnici; nel to nije kreket žaba i krik sove, to mrtvi soldati govore i još su uspravljeni. Ide drvlje i jede kamenje od riblje vode kad avefi se raspunuto brode, i ja ću razrogačena oka doznati strahobnu činjenicu da mi smo ti mrtvi vojnici koji trule u fosfornoj šumi, da mi smo ti poklani od gangrene i da jedina razlika između nas i istinski mrtvih vojnika jeste u to-

me što mi hodamo i govorimo, o kako umobolno govorimo. (A mrtvi vojnici koji kraj nas leže zanemali su zauvek. O kako im se noge bele, gole noge.

Al čuj, to neko krklja i rasipa podbulu penu vodi na istoke; to neko šapće u zlom tutnju nadolaska vode. Da, znaš, sad već i to mora da se kaže: to mrtvi vojnici govore; to nije kreket žaba ni krik sove, to nije vetar zapleten u granje, to govore soldati mrtvi, instinski mrtvi. I nema razlike medju nama i medj, njima). Da, beli se neko telo u daljini. Dal znaš šta to biti može?

Crveno je nebo, od kresa je crveno, il možda usne naše posplju ga peskom sa dna samih sebe, crvenim peskom rajске boje.

Oj, dal će pasti nebo (od pjska il od topovskog čelika) dal će pasti da nas prepokrije mirom, jer ako ne padne ja znam da će biti sve kobno i varvarski.

Cetiri kolosa drže nebo na plećima ja ih vidim. Treba ih smanjiti, časna reč. U ime mrtvih vojnika nas i mrtvih vojnika neznanih junaka od pre sto godina i od pre dvesta godina u ševare podunavske leglih. (Oh, nema više seobe pod crkvenim barjakom na putu nenaseljenih močvara. Više nigde nema nenaseljenih lokvara i slatine. Svud leže uginule ribe i prokljinju trvenje medj narodima. Više se nigde ne može pobeći iz ove pokriviljene šume. Sad samo se mora ugastiti požar ovaj s neba da ne bi zapalio krošnje naših glava i satro nam ikre iz porfirne starine. Više se nijedna močvara usnom ne može sasušiti i pijavkom duha posisati. Nikad više novo telo zemlje ne može se naći, — ovo je posljednje telo mrtvog vojnika koje moramo braniti do sudnjeg dana i do smrti. Nema bekstva od samog sebe. Nema spasa od ovih belih nogu, ranjenih nogu u sablasno zapaljenoj vodi. Pomodrela je krljuč vode i talasi postaju sve veći).

Jel oštiri koplje ogorčenja? Pitam te borče. „Zar ne vidiš talase kako se zapene i stisnu, zar ne vidiš kako u sumraku brođovi krenu na reci. Kako zadimi im duša na dimnjake usne. To sve se sprema na poslednju bitku u tihu večer na reci. Cetiri kolosa drže nebo rata na plećima (to je crkveni obred iz srednjeg veka) — sa ripidama i kopljima oružani. Al zakratko će, jer eno ide voda da pobije džina, da ga smanji i učini čovekom mrtvim na obali, živim u srcu.

U glave im ulazi i u zube... Voda, neka čudna voda očovečena i prozirna...“

POL KLODEL

* * *

Ribar ribe lovi sa tom, duboko u talase potonulom mrežom. Sa tom nevidljivom zamkom između dve grane dočepao je i lovac [male ptice. A meni, kaže baštovan da mesec i [zvezde uhvatim dovoljan je tok vode i trešnjev cvet i užaren javor, meni je dovoljan snop vode što se rasipa.

I meni, kaže pesnik da uhvatim ideje i [slike dovoljna je hartija bela, bogovi će isto [tako bez traga preko nje preći kao ptice po [snegu.

Da bi domamio kraljicu mora dovoljan mi je beli ćilim prostrt da sidje nebeski kralj i da se mesečev [zrak na hartiju spusti.

Preveo Slobodan Miletić

A. Rudzinski:

Pčelar

Prerana smrt

tone kugla crvena u more crne pare ko trbuh zemaljske magle što se tare o bledo plava brda ukletih zemalja tudjeg i nemiljenog feudalnog kralja nazvanog ponorom il muktom jekom severca (bože dragi spasi nas — molitva to je novoverca)

uranja kugla trvena u ponor bez dana, bacamo kamen gnječenih glava u procepe lišenih nam za časak potpore mozga kom su [hrana i ne poželelih od tužne kože slepa oka da se [ocepe

čekamo im pljesak o ponore kužne i slepe čekasmo do smrti al ne ču se zvuk čarkanja [prstom bačene misli po oku daleke vasione

o bože dragi spasi duše naše zajeca preplašena [zečja usna zaustavi nas pred snežnom pustinjom neće deca ti biti više raspusna

rasporiv se gustinom kako je strašna napetost u grudima ne diše se više bez grčenja srca u ljudima

religija je u nama o napetosti mistična religija strave nadasve lična jer u pitanju je spas tela našeg i centralnog [nervnog sistema, da ne bude tegljen svaki živac, u svakoj čeliji [da nas nema

u ponor duboko gde nas grizu ribe, u nebo hurije gde se klibe

o boli nas srce od prostora bezgraničnog prsni oklop puca od bledo plavih brda i magle crne pare što se o etar tare

mi ljudi neljudi od kalcijuma i od bronzе poludećemo

— sva ova religija, sva ova užasna u prsima [tenzija svodi se na jedno jedino pitanje konačnosti [dimenzija...